27430

★ НОВА МАКЕДОНИЈА ● Недела 15 март 1981 год. ● стр. 10

12264

ГОСТУВАЊА

ДОЛГОТ НА ТЕЛЕВИЗИЈАТА КОН СЛИКАРСТВОТО

● Како резултат на соработката меѓу Музејот на современата уметност од Скопје и Ументичкиот павилјон „Цвијета Зузориќ" од Белград, во првиот се одржува изложбата „Од ателјеата на белградските сликари". — Автор на тв — прилозите и на концепцијата на изложбата е младиот сликар Радован Трнавац

Во Музејот на современата уметност во Скопје деновиве се одржува изложба интересна не само заради тоа што доаѓа од друга средина, туку и заради начинот на кој настанала. „Од ателјеата на белградските сликари" е изложба што произлегла од настојувањата на едно телевизиско студио, белградското, на ликовната уметност да ѝ обезбеди некое поодредено место во своите програми. Накусо, оваа изложба треба да се земе како знак за размислување за сѐ посложената врска меѓу телевизијата, во чија основа е ликовниот израз и сликарството. Оние што се повеќе склони кон поетично изразување, би рекле дека ова е скромен напор на телевизијата да ѝ го врати стариот долг на ликовната култура, кога осамениот сликар во текот на долгата историја беше единствениот предвесник на идните времиња во кои визуелното општење меѓу луѓето ќе се развие до невидени граници.

Покрај телевизијата, во остварувањето на оваа изложба зеде учество и Уметничкиот павилјон „Цвијета Зузориќ", каде најпрво изложба во декември и и беше организирана овој јануари. Концепцијата на изложбата е на младиот сликар Радован Трнавац, чии платна, исто како и на сите 30 сликари, се застапени на изложбата во МСУ. Осумдесетте слики се дел од оние што во текот на минатата година беа претставувани во рамките на „Белградската хроника". Трнавац присуствуваше на отворањето на изложбата „Од ателјеата на белградските сликари" во Скопје. Го прашавме како дошол на идеја за една ваква изложба.

— Најнапред прилозите за белградските сликари беа замислени за телевизијата — ни рече тој. Тоа се случи вака: имав самостојна изложба во Белград и по тој повод гостував во „Белградската хроника". Таму ме прашаа дали можам да ги работам тие прилози посветени на моите колеги. Реков дека можам и направив три емисии, односно филмови. Откако им се допаднаа на луѓето од информативната редакција, предложив да останам и да ги работам една година, се разбира онака како што ги замислив и како што ги гледавте подоцна. На крај се договоривме тоа да го заокружиме со една изложба. Тогаш се појавив во улога на посредник меѓу Телевизијата и Уметничкиот павилјон „Цвијета Зузориќ" а тие, како што знаете, се договорија заеднички да учествуваат во нејзиното организирање и финансирање.

● Критериумите според кои беа бирани учесниците на оваа изложба се необични: оној што бил претставен на телевизија е застапен и на изложба. Как ви асоцијации може да предизвикува еден ваков избор?

— На Ликовната академија дипломирав со труд што се викаше „Филмот и ликовната уметност". Тоа веќе објаснува многу нешто: тв сликата, филмската и уметничката слика, вклучувајќи ја и фотографијата се во голема врска една со друга. Во таа смисла и сметавме на некои нови димензии со овие прилози. Во секој случај, телевизијата дава можности за различен третман на сликарството. Како што фотографијата не го уништи, туку допринесе за неговиот развој, така овој, помодерен медиум, телевизијата, може да направи сликите да се сакаат и да се почитуваат уште повеќе.

Позиции

● Мислев на нешто друго: со што ќе го оправдате вашиот избор ваков каков што е?

— Јас некаде тоа и го напишав, дека излагачите што ги застапив во изборот со своето дело покажале и докажале дека имаат високи позиции, секој во својот правец, можеби не на југословенско ниво, но на белградско сигурно. Можеби не се тоа некои величини, но ако го земеме Боднаров, на пример, тој е човек што опстанал занимавајќи се со ликовната уметност. Тој има 70 години, а 50 од нив слика, така што со својата работа тој успеал да го одреди своето место во овој свет на ликовното творештво. Јас не сметам дека е тој некакво промашување. Всушност, правејќи ја оваа концепција, јас појдов по еден стилско—генерациски ред, така што видовте, го застапив и Оташевиќ кој се занимава со објект, што значи добив една цела низа, односно дијапазон почнувајќи од соц — реализмот и завршувајќи со концептуализмот.

● Оваа изложба е се пак едно од можните видувања на белградското сликарство.

— Јасно е дека изборот е субјективен. Некој друг тоа на поинаков начин ќе го направеше, што не знаchi дека ќе беше полош или подобар.

—Не е ли малку нескромно што и себе се ставивте на списокот на учесниците?

— Сигурно не штом сум го сторил тоа. Еве ги причините: кога работев на оваа серија, односно на изложбата, на Биеналето Њујорк добив награда меѓу 120 учесници. Добив една од наградите што ги доделуваат Американци. Потоа, добив стипендија од Фондот за унапредување на ликовното творештво на младите и тоа повторно во силна конкуренција од 100 кандидати каде добитници бевме пет — шестмина. Тоа се веќе две нешта што ми дозволија да излагам и јас. Покрај тоа, гледачите што ни пишуваа писма и со големо интересирање ја следеа оваа рубрика на „Белградската хроника", бараа да учествувам и јас. Би сакал да додадам дека кога се доделуваа наградите при отворањето на изложбата во Белград, се исклучив себе си од конкуренција. Така, наградата на сликарите — излагачи ја доби Жика Турински, а наградата на критичарите застапени во каталогот, ја доби Драган Мојовиќ.

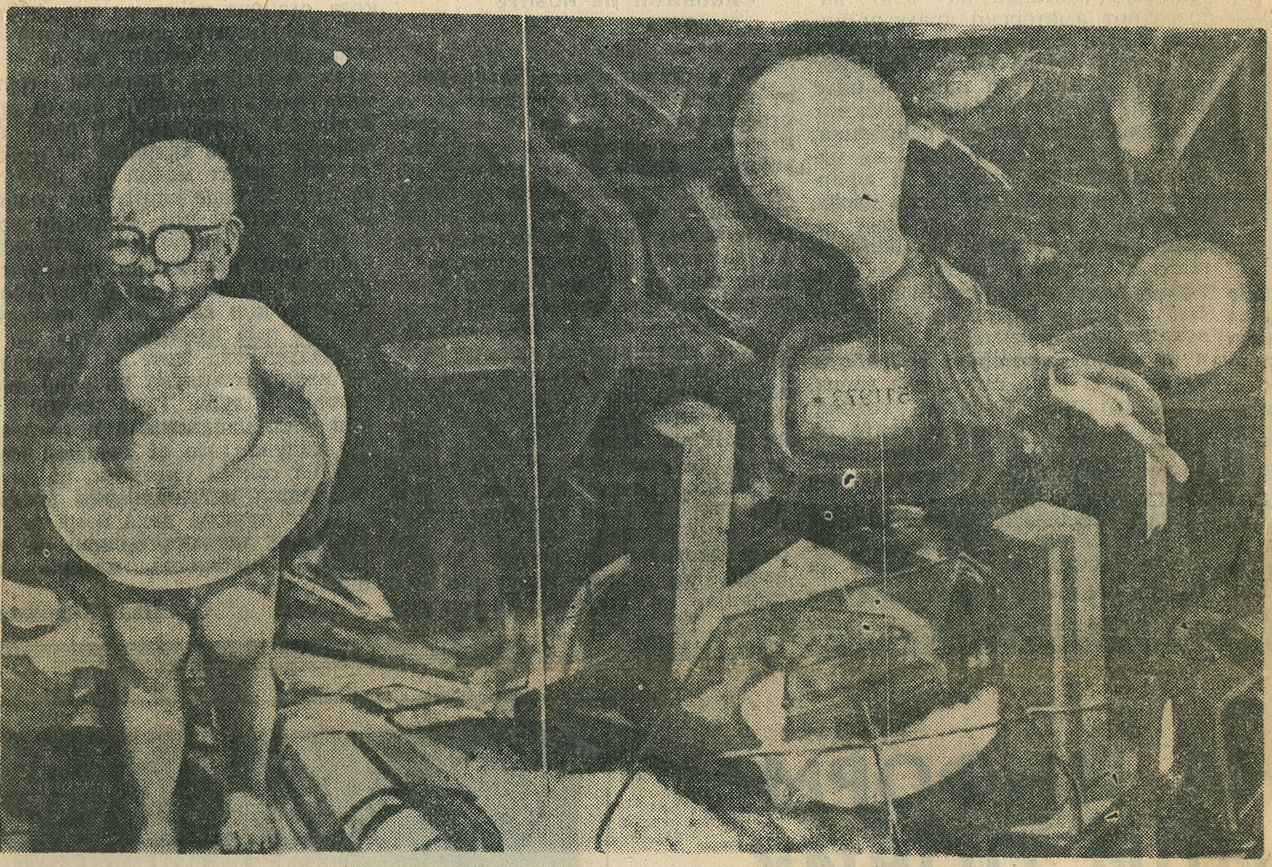

Радован Трнавац: Груица, 1980, масло на платно

Популаризација

— Една од целите на тв прилозите, зашто сѐ од таму почнав, беше популаризација на ликовната уметност. До какви заклучоци дојдовте откако тие завршија и откако изложбата се одржа?

— Не би можел точно да ви кажам, меѓутоа на изложбата имавме меѓу 60 и 70.000 посетители плус три до четири милиони телевизиски гледачи. Изложбата на Октомвриски от салон, која во цела Србија е највидена, обично е посетена со 10 до 20.000 луѓе. Дваесет илјади е најголемиот, исклучителен успех. Така што, веднаш може да се пресмета на чија страна е успехот.

— Сметате ли дека не коклу минути, колку што траеше претставувањето на уметниците во емисијата, се доволни да го објаснат нивното сликарство?

— Денес во светот никој не чита книги од две илјади страници, туку нојмногу цепно издание. Не мислам дека е тоа добро што светот дошол во ситуација да нема време за својата духовна надградба. Меѓутоа, луѓето сакаат сѐ да им се сервира, особено гледачите, па не гледам причина тоа да не им се овозможи. Ако на гледачот му дадете информација за еден сликар во четири до пет минути со едноставни зборови што тој ги разбира, имате и реални можности да се надевате дека тој ќе оди по тоа во библиотека и ќе го разработи натаму проблемот. Таа информација е само прилика просечниот човек да се заинтересира за нешто. Емисиите од два часа го објаснуваат уметниковото творештво повеќе, но нив до крај ги гледаат сосема мал број луѓе. Едноставниот заклучок е: прави емисии од пет минути за да ги гледаат голем број луѓе. Морам да ви речам дека тие филмови беа навистина успешни. Од 26, што вие во текот на вашата скопска изложба ќе можете да ги видите, 20 добија локални награди на ТВ Белград. Ми беше доста тешко да ги помирам тие два света (информативната програма) и светот на ликовната уметност. Пишувајќи писма и барајќи од многу луѓе да направат по нешто сигурно составив една мала книгичка. Кога сите ги добија писмата, и испрочитаа, бараа уште и уште, и кога сфатија како ќе изгледаат овие емисии — ме поддржуваа. Мислам на „администривците" во ликовното творештво. Вистинските уметници беа заинтересирани да ги направиме тие емисии и ним не им требаше објаснување. Голема заслуга што тие прилози воопшто постојат е и на Бане Вукашиновиќ, редник во информативната програма на Радиотелевизија Белград.

С. Ѓуровска